

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

**QEYRİ-HAMAR PROQRAMLƏŞDIRMA
fənnindən**

PROQRAM

Bakı – 2018

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsi

“Optimallaşdırma və idarəetmə” kafedrası

Magistr pilləsi

TEM-010013 «Optimallaşdırma və optimal idarəetmə»

ixtisası üzrə

**QEYRİ-HAMAR PROQRAMLƏŞDIRMA
fənnindən**

PROQRAM

Tətbiqi riyaziyyat və kibernetika fakültəsinin Elmu Şurasınının 21 oktyabr 2018 –ci il tarixli iclasının (protokol N9) qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Bakı – 2018

Tərtib edənlər:

1. BDU Optimallaşdırma və idarəetmə kafedrasının müdiri, r.e.d., prof. R.Q.Tağıyev
2. BDU Optimallaşdırma və idarəetmə kafedrasının dosenti, f.-r.e.n. S.A.Həşimov

QEYRI-HAMAR PROQRAMLAŞDIRMA**(30 saat müh, 15 saat məşq)**

Qeyri-hamar proqramlaşdırma fənninin tədrisində Qeyri-hamar qabarıq optimallaşdırma məsələsinin elementləri, subqradiyent və subdiferensial anlayışları, qabarıq funksiyanın kəsilməzliyi, istiqamətə görə diferensiallanması, bununla bağlı digər məsələlər və ümumiləşmələr öyrənilir. Qeyri-hamar proqramlaşdırma fənninin tədrisində əsas məqsəd keyfiyyət kriteri hamar olmadıqda nəzəri və praktik əhəmiyyətli optimallaşdırma məsələsinin həll üsullarını öyrənməkdən ibarətdir.

MÖVZULARIN SAATLAR ÜZRƏ PLANLANMASI

N	Mövzuların adı	Mühazirə	Məşqələ
1	Qeyri-hamar funksiyalar sinifi	2	2
2	Qabarıq çoxluq, qabarıq örtük, konus və afin çoxluq, qabarıq çoxluğun xassələri	2	2
3	Ayırma teoremləri, dayaq hipermüstəvinin varlığı	2	
4	Ayırma teoremləri, dayaq hipermüstəvinin varlığı	2	
5	Qabarıq funksiya və onların xassələri. Qabarıq funksiya aid misallar	2	2
6	Funksiyanın qabarıqlıdı üçün əlamətlər	2	2
7	Funksiyanın aşağıdan və yuxarıdan yarımkəsilməzliyi.	2	
8	Qabarıq funksiyanın kəsilməzliyi. istiqamətə görə (törəmə) diferensiallanma	2	2

9	Qabarıq funksiyanın diferensialının xassələri	2	
10	Qeyri-hamar qabarıq optimallaşdırma məsələləri üçün subqradiyent və subdiferensial anlayışı	2	
11	Subqradiyentin hesablanması üsulları	2	
12	Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin həlli üçün zəruri şərtlər	2	2
13	Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin həlli üçün kafi şərtlər	2	
14	Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin ədədi həll üsulları	2	2
15	Ümumiləşmiş qradiyent üsulunda addımın tənzimlənməsi	2	1

FƏNNİN MÖVZULAR ÜZRƏ İCMALI

Mövzu 1. Qeyri-hamar funksiyalar sinfi

Hamar funksiyalar. Qeyri-hamar funksiyalar haqqında məlumatlar.

Mövzu 2. Qabarıq çoxluq, qabarıq örtük, konus və afin çoxluq, qabarıq çoxluğun xassələri

Qabarıq çoxluq, qabarıq örtük, konus və afin çoxluq anlayışları haqqında məlumatlar. Qabarıq çoxluğun xassələri: Kəsuçmənin, cəmin, fərqi, ədədə hasilinin və s. qabarıqlığı haqqında teoremlər.

Mövzu 3. Ayırma teoremləri, dayaq hiperüstəvinin varlığı

Ayrılan və ayrılmayan çoxluqlar. Ayrıma teoremləri. Dayaq hiperüstəvi və onun varlığı haqqında teorem.

Mövzu 4. Qabarıq funksiya və onların xassələri. Qabarıq funksiya aid misallar

Qabarıq funksiyanın tərfi və ona aid misallar. Qabarıq funksiyaların əsas xassələri. Yensen bərabərsizliyi. Birdəyişənli qabarıq funksiyanın həndəsi mənası.

Mövzu 5. Funksiyanın qabarıqlığı üçün əlamətlər

Funksiyanın qabarıqlığı üçün I tərtib diferensial əlamətlər. Funksiyanın qabarıqlığı üçün II tərtib diferensial əlamətlər. Diferensial əlamətlərin tətbiqləri.

Mövzu 6. Funksiyanın aşağıdan və yuxarıdan yarımkəsilməzliyi.

Aşağıdan və yuxarıdan yarımkəsilməz funksiyalar. Funksiyanın aşağıdan və yuxarıdan yarımkəsilməzliyinə aid misallar.

Mövzu 7. Qabarıq funksiyanın kəsilməzliyi. istiqamətə görə (törəmə) diferensiallanma

Qabarıq funksiyanın kəsilməzliyi. İstiqamətə görə törəmə. İstiqamətə görə törəmə və onun varlığı haqqında teorem.

Mövzu 8. Qabarıq funksiyanın diferensialının xassələri

Qabarıq funksiyanın diferensialı. Qabarıq funksiyanın diferensialının xassələri.

Mövzu 9. Qeyri-hamar qabarıq optimallaşdırma məsələləri üçün subqradiyent və subdiferensial anlayışı

Qeyri-hamar qabarıq optimallaşdırma məsələsi. Subqradiyent və subdiferensial anlayışı.

Mövzu 10. Subqradiyentin hesablanması üsulları

Subqradiyentin hesablanması üsulları. Misallar.

Mövzu 11. *Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin həlli üçün zəruri şərtlər*

Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin həlli. Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin həlli üçün zəruri şərtlər haqqında teoremlər.

Mövzu 12. *Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin həlli üçün kafi şərtlər*

Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsi həlli üçün kafi şərtlər haqqında teoremlər.

Mövzu 13. *Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin ədədi həll üsulları*

Qeyri-hamar optimallaşdırma məsələsinin ədədi həll üsulları haqqında. Ümumiləşmiş qradiyent üsulun izahı.

Mövzu 14. *Ümumiləşmiş qradiyent üsulunda addımın tənzimlənməsi*

Ümumiləşmiş qradiyent üsulunun sxemi. Ümumiləşmiş qradiyent üsulunda addımın tənzimlənməsi qaydası.

Mövzu 15. *Ümumiləşmiş qradiyent üsulun yığılması haqqında*

Ümumiləşmiş qradiyent üsulun yığılması haqqında teorem

2. Обен Ж-П. Нелинейный анализ и его экономические приложения. М. Мир, 1988, -264 стр.
3. Шор Н.З. Методы минимизации недифференцируемых функций и их приложения. – Киев: Наук, думка, 1979, – 200 с.
4. Кларк Ф. Оптимизация и негладкий анализ. М.Наука 1988, - 280 стр.
5. Алексеев В.М., Галеев Э.М., Тихомиров В.М. Сборник задач по оптимизации. М.Наука, 1984, -288 с.
6. Сухарев А.Г., Тимохов А.В., Федоров В.В. Курс методов оптимизации. М.Наука, 1986, -326 с.
7. A.D.İsgəndərov, Y.H.Həsənli, A.T.Sadıqova. Optimallaşdırma üsullarının iqtisadi məsələlərə tətbiqi. Bakı: Çaşioğlu, 2012, – 248 s.

ƏDƏBİYYAT

1. İskəndərov A.D., Tağıyev R.Q., Yaqubov Q.Y. Optimallaşdırma üsulları. Çaşioğlu –2003, -400 s.